

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **S.Ú.P.B.**, IČO: X., zastúpeného advokátom JUDr. J.D., B.,B. proti žalovanému: **I.H.**, nar. X., B.V., zastúpeného advokátom JUDr. Ing. M.C., V.,B., **o zaplataenie 2 232 Sk s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 5C/153/2005, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. februára 2008, č. k. 41Cob/279/2007-313, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu **o d m i e t a**.
Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd vo Veľkom Krtíši rozsudkom z 19. júna 2007, č. k. 5C/153/2005-271 návrh zamietol. Súčasne uložil žalobcovi nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 19 003,30 Sk na účet advokáta JUDr. Ing. M.C.

Súd prvého stupňa rozhodol s odkazom na ust. § 4, 7, 22 a 26 zák. č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Súd z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca podľa zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa, okrem iných činností pri kontrole vnútorného trhu, zabezpečuje skúšky na overenie bezpečnosti a kvality výrobkov. Jednotlivé postupy posudzovania zhody výrobkov s technickými požiadavkami sú upravené zák. č. 264/1999 Z. z. Potom podľa § 22 ods. 1 cit. zákona spôsobilosť na vykonávanie skúšania výrobkov má len akreditovaná osoba, ktorá vykonáva činnosť, ktorou osvedčuje spôsobilosť na vykonávanie skúšania výrobkov, kalibrovanie meradiel, vykonávanie certifikačnej, inšpekčnej, alebo obdobnej technickej

činnosti a túto činnosť vykonáva v rozsahu akreditácie. Z podania Slovenskej národnej akreditačnej služby Bratislava zo 17.6.2005 vyplýva, že skúšobné laboratórium B., s.r.o. skúšku vzhľad benzínu vykonávanú vizuálnou metódou podľa STN EN 228 v septembri 2003 nemalo akreditovanú a takúto skúšku nemalo akreditovanú ani ku dňu podania správy 17.6.2005. Vzhľadom na to, že skúšobné laboratórium B., s.r.o. Bratislava nemalo akreditáciu na vykonávanie skúšky vzhľad benzínu, potom nemohlo prijať právne relevantný záver ohľadne skúšky vzhľad výrobku - benzínu BA 91 UNI, ktorý by mohol byť akceptovateľný v rámci štátnej kontroly žalobcom. Žalobca v tomto smere teda neunesol dôkazné bremeno, ktoré ho zaťažovalo a v konaní nepreukázal žiadnym hodnoverným dôkazom, že by skúšobné laboratórium B., s.r.o. Bratislava malo akreditáciu na vykonávanie skúšky vzhľad benzínu. Potom žalobcom tvrdená nevyhovujúca kvalita výrobku - benzínu BA 91 UNI nebola právne relevantným spôsobom preukázaná, nakoľko skúšobné laboratórium, ktoré skúšku vzhľad vykonalo, ju nemohlo vykonávať z dôvodu, že nemalo na ňu akreditáciu. Tým nebolo preukázané, že by zo strany žalovaného došlo k porušeniu právnej povinnosti, v dôsledku čoho by mu mohla byť uložená povinnosť zaplatiť náklady na skúšku, preto súd návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol.

O náhrade trov konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici vec prejednal a po preskúmaní rozhodnutia súdu prvého stupňa, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že orgánom oprávneným vec rozhodnúť je S.Ú. Bratislava. Z uvedeného dôvodu uznesením zo 6. februára 2008, č. k. 41Cob/279/2007-313 zrušil rozsudok okresného súdu a konanie zastavil s tým, že vec bude po právoplatnosti uznesenia postúpená SL.Ú.P.B., Bratislava. Žalobcovi súčasne uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 31 053,90 Sk. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade medzi účastníkmi ide o vzťah verejnoprávny, založený na princípe subsidiarity štátneho orgánu, ktorý kontroluje plnenie povinností podnikateľských subjektov po stránke kvality a bezpečnosti výrobkov a ako štátny orgán zasahuje do práv a povinností druhého účastníka v oblasti verejnej správy, čím kontrola vnútorného trhu je, nejde teda o obchodnoprávny vzťah. Právomoc súdu nie je založená § 7 ods. 1 O.s.p., lebo zákon č. 128/2002 Z. z. a ani Správny poriadok výslovne neustanovujú právomoc súdu v tejto oblasti. Ak Obchodná inšpekcia má zákonom uloženú právomoc v oblasti štátnej kontroly vnútorného trhu, je daná jej právomoc konať vo všetkých prípadoch s ňou spojených. Náklady

na vykonanie skúšky sú nepochybne podkladom pre konanie o uložení pokuty, preto ide o akúsi refundáciu nákladov štátu. Tieto náklady sú vynaloženými trovami štátu a v konaní o uložení pokuty, ktoré musí nasledovať v prípade porušenia povinnosti, ide o trovy dokazovania. V rámci správneho konania je možné rozhodnúť aj o trovách konania. Takýmto postupom by nebola kontrolovanému účastníkovi odňatá možnosť brániť sa súčasne voči pokute a trovám konania, ak neboli dôvodne uložené. Zákon teda jednoznačne dáva právomoc štátnemu orgánu a dáva mu aj zákonné prostriedky na jej realizáciu, teda je daná právomoc S..

Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca dovolanie.

Žiadal, aby dovolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a uznesenie odvolacieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania je podľa neho daná podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p., lebo postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Pochybením tak prvostupňového, ako aj druhostupňového súdu pri posudzovaní právneho vzťahu, ktorý existoval medzi žalobcom a žalovaným, je podľa názoru žalobcu skutočnosť, že nepovažovali prejednávajúcu vec za obchodnoprávny vzťah v zmysle § 261 ods. 2 zák. č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Žalobca je podľa zákona orgánom štátnej správy, rozpočtovou organizáciou napojenou na štátny rozpočet a žalovaný je podnikateľom. K záväzkovému vzťahu medzi účastníkmi došlo pri podnikateľskej činnosti žalovaného, záväzok žalovaného vznikol na základe skutočností uvedených v zákone, konkrétne na základe § 7 ods. 4 zákona. Posudzovaný právny vzťah účastníkov je regresným záväzkom vyplývajúcim z porušenia právnej povinnosti, pričom je nepochybné, že k jeho vzniku došlo pri podnikateľskej činnosti pasívne legitimovaného účastníka a v súvislosti s činnosťou aktívne legitimovaného účastníka v oblasti kontroly kvality výrobkov majúcou charakter zabezpečovania verejných potrieb.

Žalobca pri odvolaní proti rozsudku prvostupňového súdu vychádzal zo záväznosti posúdenia svojho nároku zakotveného v uznesení odvolacieho súdu sp. zn. 41Cob/474/2006 zo dňa 13.2.2007. Preto sa v odvolaní námietkami žalovaného, podľa ktorých uplatňovaný nárok spadá pod režim správneho konania, nezaoberal. Zameral sa iba na vyvrátenie, negáciu jediného dôvodu, pre ktorý súd prvého stupňa jeho návrh zamietol, a to neoprávnenosť skúšobne vykonať inkriminovanú skúšku. Odvolací súd mal pri novom prejednaní svoj pôvodný právny názor rešpektovať.

Podľa názoru žalobcu povinnosť podľa § 7 ods. 4 zák. č. 128/2002 Z. z. vyplýva priamo zo zákona, ktorý určuje, že kontrolovaná osoba je povinná bez ďalšieho uhradiť náklady vzoriek a skúšok na overenie bezpečnosti a kvality výrobkov, ak ich deklarovaná bezpečnosť alebo kvalita nevyhovuje požiadavkám osobitných predpisov. Regresná povinnosť vzniká splnením takto kogentne ustanovených podmienok priamo ako peňažná povinnosť, o ktorej sú súdy oprávnené konať. Odvolací súd nerešpektoval článok 13 ods. 1 písm. a/ Ústavy Slovenskej republiky, ani platnú právnu úpravu obsiahnutú v zákone, osobitne dikciu jeho § 7 ods. 4, ale aj ďalšie ustanovenia zákona. Súd postúpením veci uložil štátnemu orgánu povinnosť konať v rozpore s jeho oprávneniami danými zákonmi a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a zamedzil správcovi majetku štátu získať právne relevantný titul na uplatnenie tejto peňažnej pohľadávky štátu a vydanie takto vzniknutého bezdôvodného obohatenia zo strany pasívne legitimovaného účastníka.

Žalobca odmietol znovu podriadenie prejednáanej právnej (obchodnej veci) pod režim správneho konania. Náklady skúšky vznikli ako výsledok činnosti S. ako takej v postavení orgánu kontroly vnútorného trhu pri plnení úloh verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa v zmysle príslušných ustanovení zákona. Pri plnení týchto úloh sú práva i povinnosti orgánu kontroly i kontrolovanej osoby upravené zákonom č. 128/2002 Z. z., konkrétne u kontrolovanej osoby § 7 zák., ktorý jej práva a povinnosti upravuje kogentným spôsobom. Sú konštituované ako neprenosné a objektívne kreované ex lege. Povinnosť uhradiť náklady vzorky a skúšky kontrolovanou osobou vzniká bez ďalšieho u vykonaných skúšok, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky. Pre kontrolovanú osobu sa stáva platnou a záväznou jej oboznámením s výsledkom kontroly, čo je záverečné štádium kontroly. Vzťahy, ktoré pri tomto úkone vznikajú, sú upravené zákonom. Ich vznik nie je viazaný na správne konanie a jeho výsledky a je nezávislý absolútne autonómny od vôle alebo zavinenia kontrolovaného subjektu, inej osoby, príp. od iných skutočností. Kontrolovaná osoba nemá pri ich vzniku postavenie účastníka správneho konania. Náklady skúšky sú peňažnou pohľadávkou, ktorá vznikla na základe obchodného záväzkového vzťahu a súdy sú príslušné na jej prejednanie.

Postupom prvostupňového i odvolacieho súdu v rozpore so zákonom bola žalobcovi odňatá možnosť riadne konať pred súdom napriek tomu, že súdy mali vo veci konať a akceptovať návrh na začatie konania v predmetnej veci účastníkov.

Žalobca dovolanie doplnil svojím podaním zo dňa 19.5.2008.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas účastníkom konania, dovolanie prejednal a po preskúmaní rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému tento mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustný.

Napadnutým uznesením odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa, konanie zastavil a vec po právoplatnosti rozhodnutia postúpil S.Ú. Bratislava.

Vzhľadom na výrok napadnutého uznesenia odvolacieho súdu je zrejmé, že prípustnosť dovolania proti nemu by prichádzala do úvahy iba v prípade, ak by bol daný niektorý dovolací dôvod taxatívne uvedený v ust. § 237 O.s.p. Existenciu takého dôvodu súd zisťuje z úradnej povinnosti. Dovolateľ sa aj domáha zrušenia rozhodnutia odvolacieho súdu z dôvodu, že mu ako účastníkovi postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu dáva Občiansky súdny poriadok. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie nedostatkom podmienky netrpí.

Právomoc súdu je založená ust. § 7 ods. 1 O.s.p., pokiaľ ide o vec vyplývajúcu z občianskoprávných vzťahov v širšom zmysle, a teda ide o vzťah súkromnoprávnej povahy.

Podľa zák. č. 128/2002 Z. z. S. je nezávislý orgán štátnej správy, ktorému boli zverené právomoci v oblasti kontroly vnútorného trhu. Je to orgán, plniaci si základnú úlohu štátu, spočívajúcu v ochrane spotrebiteľov - občanov, uvádzať na trh a poskytovať výrobky a služby zdravotne, hygienicky a bezpečnostne nezávadné. V rámci zverenej právomoci koná v zmysle zákona ako správny orgán a jeho postup pri rozhodovaní sa spravuje ustanoveniami Správneho poriadku.

V danom prípade medzi účastníkmi ide o vzťah verejnoprávny, založený na princípe subsidiarity štátneho orgánu, ktorý kontroluje plnenie povinnosti podnikateľských subjektov po stránke kvality a bezpečnosti výrobkov a ako štátny orgán zasahuje do práv a povinností

druhého účastníka v oblasti verejnej správy, čím kontrola vnútorného trhu je. Nejde teda o obchodnoprávny vzťah, ako tvrdí dovolateľ.

Právomoc súdu nie je založená ani § 7 ods. 2 O.s.p., lebo zákon č. 128/2002 a ani Správny poriadok výslovne neustanovujú právomoc súdu v tejto oblasti.

Založenie právomoci súdu v zmysle Ústavy SR, zásady *denegatio iustitiae* nie je možné, lebo ak obchodná inšpekcia má zákonom uloženú právomoc v oblasti štátnej kontroly vnútorného trhu, je daná jej právomoc konať vo všetkých prípadoch s ňou spojených. Náklady na vykonanie skúšky sú nepochybne podkladom pre konanie o uložení pokuty, preto je potrebné prisvedčiť dovolateľovi, že ide o akúsi refundáciu nákladov štátu. Tieto náklady sú vynaloženými trovami štátu a v konaní o uložení pokuty, ktoré musí nasledovať v prípade porušenia povinnosti, ide o trovy dokazovania. V rámci správneho konania je možné rozhodnúť aj o trovách konania. Takýmto postupom by nebola kontrolovanému účastníkovi odňatá možnosť brániť sa súčasne voči pokute a trovám konania, ak neboli dôvodne uložené.

Pokiaľ zákon jednoznačne dáva právomoc štátnemu orgánu a dáva mu aj zákonné prostriedky na jej realizáciu, právomoc S. je tým daná. Navyše, ide o orgán, ktorý má najviac skúsenosti so skúmaním celého radu technických problémov, spojených s kontrolnou činnosťou v oblasti vnútorného trhu a má dostatok odborníkov a technológiu na ich riešenie.

Z uvedených dôvodov aj vo veciach trov konania je daná právomoc tomuto štátnemu orgánu a nie je možné dospieť k záveru, že v danom prípade rozhodnutím odvolacieho súdu dovolateľovi bola odňatá možnosť konať pred súdom. Dovolateľ mal možnosť aktívne sa podieľať na priebehu konania a robiť procesné úkony.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, vymenovaných v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie vady dovolateľom namietanej. Nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Dovolací súd preto dovolanie podľa § 243b ods. 4, 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako neprípustné odmietol.

Žalovanému, ktorý mal v dovolacom konaní plný úspech, trovy konania nevznikli. Dovolací súd mu preto náhradu nepriznal (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 22. júla 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.